

Cornelius

Periodethema: na Pinksteren
Handelingen 10

a. Het gezicht van Cornelius (Hand. 10: 1-8)

UITLEG VAN DE TEKST

Lukas begint met te vertellen dat er een hoofdman over honderd is, een zekere Cornelius (vers 1). Zijn naam betekent 'van een hoorn' wat staat voor kracht. Hij is hoofdman van een eenheid die 'Italikos' wordt genoemd (Italiaanse eenheid). Zoals Lukas vaker doet, geeft hij een beschrijving van deze man (zie ook de beschrijving van Zacharias en Elizabeth (Luk. 1), Simeon en Anna (Luk. 2), Zacheüs (Luk. 19) enz. Deze beschrijving is bedoeld om iemand 'een gezicht' te geven. We krijgen een idee wie iemand is (vers 2). Cornelius is godzalig. Hij vreest God met heel zijn huis, met heel zijn gezin en allen die bij hem horen. Hij geeft aalmoezen uit barmhartigheid en bidt steeds tot God. Op het negende uur (drie uur 's middags) ontvangt hij een gezicht (visioen) van een engel van God, die zijn huis binnenkomt en hem aanspreekt (vers 3). De engel kent zijn naam. Cornelius kijkt strak naar de engel en wordt bevreesd. Hij vraagt wat er is. De engel zegt: 'Uw gebeden en aalmoezen zijn tot gedachtenis gekomen voor God' (vers 4). Cornelius ontvangt een opdracht (vers 5 en 6): 'zendt mannen naar Joppe, naar Simon die Petrus wordt genoemd en logeert bij Simon de lederbereider, die bij de zee woont.' Cornelius stuurt daarop (vers 7) twee knechten en een vrome soldaat die bij hem is, naar Joppe. Cornelius vertelt zijn knechten wat er gebeurd is (vers 8). Daaruit blijkt dat vertrouwelijk met zijn knechten omgaat

TER OVERWEGING

Het is goed om bij de vertelling in het oog te houden waar het om gaat. Deze vertelling moet duidelijk maken dat het Evangelie ook aan de heidenen gebracht moet worden. Het is goed om op te letten dat de vertelling niet teveel opgaat in details, maar dit feit op de voorgrond te houden.

Cornelius wordt ons kort voorgesteld. Al snel kan de verleiding opkomen om deze beschrijving helemaal uit te diepen. Dat schept afstand met de kinderen. Dat is niet de bedoeling van Lukas. Cornelius is een man van vlees en bloed, net als wij. Hij moet ook van genade leven. De Heere gedenkt de gebeden en aalmoezen van Cornelius. Ook de kinderen kunnen het gevoel hebben dat de Heere hen vergeet en niet hoort. Misschien had Cornelius ook al lang gebeden voor deze engel bij hem kwam. Het is bemoedigend. De Heere ziet en hoort het. De Heere komt er op terug.

b. Petrus wordt gehaald (Hand. 10: 9-23)

UITLEG VAN DE TEKST

Joppe heette vroeger Jafo. Het is de haven waar Jona op het schip ging om te vluchten naar Tarsis, terwijl hij van de Heere naar Ninevé moest. Joppe ligt ongeveer vijftig kilometer ten zuiden van Cesaréa. Ongeveer tien uur lopen. Zij komen de volgende dag in Joppe aan (vers 9 en 17). Dat betekent dat ze een deel van de nacht hebben gelopen, want ze vertrokken pas in de namiddag. Terwijl dit driemanschap de volgende dag Joppe nadert, gebeurt er bij Petrus ook het één en an-

der. Petrus logeert bij Simon, de lederbewerker in Joppe. Daar gaat hij het platte dak op om de stilte te zoeken en te bidden. Twee bidders (Cornelius en Petrus) zijn er, die elkaar niet kennen. Het speelt zich af rond het zesde uur (twaalf uur 's middags). Daar het rond het middaguur was, kreeg Petrus trek in eten (vers 10). Hij moet nog wachten. Petrus verlangen naar eten wordt door God gebruikt om hem geschikt te maken de Goddelijke openbaring te ontvangen. Terwijl het eten wordt klaargemaakt 'viel over hem een vertrekking van zinnen' (vers 10b). Ook Petrus krijgt een visioen. Hij ziet de hemel open en iets naar beneden komen dat lijkt op een groot laken (vers 11). Daarin ziet hij dieren (vers 12). De uitdrukking 'al de viervoetige (Gr. tetrapous wat 'viervoetig' betekent. Het woord 'dieren' staat niet in de grondtekst). dieren der aarde' wil zeggen, dat het gaat om een vermenging van reine en onreine dieren. Petrus hoort een stem die tot hem zegt: 'sta op Petrus! Slacht (Gr. thuoo wat ook offeren kan betekenen) en eet' (vers 13). Petrus is een echte Jood die nauwgezet de geboden onderhoudt. Ook de reinheidswetten betreffende het eten van onreine dieren. Daarom weigert hij: 'ik heb nooit gegeten iets, dat gemeen (Gr. Koinos, hier, iets dat onrein was' (vers 14) Op zijn weigering krijgt Petrus als antwoord: 'hetgeen God gereinigt heeft, zult gij niet gemeen (Gr. koinooo wat betekent profaan, ongewijd of onheilig maken) maken' (vers 15). Daar wordt mee bedoeld: wat God heiligt en toestaat, mag u niet langer als onrein houden of als regel laten gelden. God had Zijn wetten gegeven om de onreinheid van de zonde zichtbaar te maken. Christus heeft de zonde overwonnen en wat onrein was door de zonde gereinigt. Daarna gaat het laken weg, maar het komt nog twee keer terug met dezelfde opdracht erbij (vers 16). Na drie keer verdwijnt het in de hemel. Als Petrus zich afvraagt wat dit te betekenen heeft, staan de knechten van Cornelius aan de deur (vers 17). Ze zoeken hem en vragen naar hem (vers 18). De Heilige Geest spreekt Petrus aan terwijl hij nog aan het nadenken is (vers 19). Drie mannen staan daar. Hij moet met ze mee (vers 19). Hij mag weten dat de Heilige Geest deze mannen heeft gezonden (vers 20). Petrus gaat naar de mannen toe, stelt zich voor en vraagt naar de reden van hun bezoek (vers 21). Als de knechten van Cornelius verteld hebben wie hen gestuurd heeft en waarom, ontvangt Petrus deze mannen in zijn huis (vers 22 en 23). De volgende dag gaat hij met een aantal gelovigen uit Joppe naar het huis van een heiden in Cesaréa. Zij zullen getuigen zijn van wat er bij de Romein Cornelius gaat gebeuren. Ze zullen zien dat de Joden én de heidenen het Evangelie van Jezus Christus mogen horen en bekeerd kunnen worden!

TER OVERWEGING

'Wie bidt die ontvangt' (Luk. 11: 10) heeft de Heere Jezus gezegd. Twee bidders zoeken het aangezicht van God en twee bidders worden gehoord. Sterker nog, ze worden over grote afstand aan elkaar verbonden. De HEERE brengt bij elkaar. Cornelius en Petrus worden samengebracht, terwijl ze elkaar niet kennen. Beiden ontvangen in de ander antwoorden op vragen die ze aan God hebben gesteld. Zo werkt de Heere.

De geschiedenis lijkt te gaan over Cornelius, eigenlijk is Petrus de hoofdpersoon. Hij is het die het gezicht krijgt van de reine en onreine dieren op één en hetzelfde laken. Dat was voor een Jood ongehoord. Een onrein dier zou hij niet aanraken, laat staan eten. In het huis van een onreine heiden zou hij uit zichzelf niet ingaan. Niet uit hoogmoed, maar uit de overtuiging dat Joden als Gods volk geen omgang mogen hebben met de heidenen. Veel Joden schudden, als ze uit het land van de heidenen kwamen, op de grens van Israël het stof van hun voeten. Daarmee drukten ze uit dat ze 'vrij' waren van de daaraan verbonden onreinheid. Petrus wordt voorbereid op het wonder dat de Heere Jezus evengoed voor de heidenen gekomen is. Dat gebeurt op een bijzondere wijze. Driemaal krijgt hij het gezicht. Driemaal klinkt de opdracht. Driemaal hoort hij dat hij niet onrein mag achten wat de Heere als rein beschouwt. In onze tijd leven we in een multiculturele samenleving met veel rassen. Lopen ook wij niet het gevaar mensen als 'onrein' te beschouwen? Mensen links te laten liggen, omdat we ze 'vreemd vinden'? Omdat we ons niet direct op ons gemak in hun nabijheid voelen? Deze geschiedenis komt met deze vragen opeens dichtbij.

c. De ontmoeting met Cornelius (Hand 10: 24-48)

UITLEG VAN DE TEKST

De volgende dag komt het gezelschap bij Cornelius (vers 24). Die heeft zijn familie en vrienden bijeengeroepen. Als Petrus binnenkomt, valt Cornelius voor hem op zijn knieën en aanbidt hij hem (vers 25). Op zichzelf is dat al bijzonder. Een heiden die knielt voor een Jood. Daarin komt tot uiting de diepe eerbied die Cornelius heeft voor Petrus als dienaar van God. Petrus echter wijst Cornelius terecht (vers 26). Petrus zelf is mens die van zichzelf niet meer en beter is dan een ander. Hij moet van dezelfde genade leven als Cornelius. Hij gaat naar binnen en ziet dat velen hem verwachten (vers 27). Petrus vertelt hoe het komt dat hij naar Cornelius toe gekomen is (vers 28-29). Uit het antwoord van Petrus blijkt dat hij geestelijk heeft teruggezien op

het visioen. Hij heeft begrepen dat hij niemand onrein mag noemen. Op de vraag van Petrus waarom Cornelius hem uitgenodigd heeft, vertelt Cornelius over het gezicht dat hij gekregen had aangaande de engel (vers 30-32). Tot slot zegt Cornelius: 'wij zijn dan nu allen aanwezig voor het aangezicht van God om alles te horen wat God u bevolen heeft om te spreken' (vers 33). Petrus aarzelt en verkondigt daarop vrijuit het Evangelie. Duidelijk laat Petrus uitkomen dat hij begrepen heeft (vers 34) dat 'God geen aannemer van de persoon is. Het gaat erom of we Hem vrezen en gerechtigheid werken (vers 35). Hij verkondigt hen de Heere Jezus (vers 36-40).

Belangrijk is om te zien dat Petrus vooral de feiten uit het leven van de Heere Jezus vertelt onder de noemer dat Hij vrede geeft (vers 36). Van dat bijzondere gebeuren is Petrus getuige (vers 41). Het is hun taak om dit getuigenis uit te spreken in de wereld. Petrus zegt: 'we verkondigen Hem als 'de Rechter van de levenden en de doden' (vers 42). Dat laatste maakt duidelijk dat de Heere Jezus een Heere van allen is en niemand onder Zijn jurisdictie (als Rechter) uit zal komen. Petrus en de andere apostelen hebben een rijk getuigenis: 'dat een ieder die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam' (vers 43). Nu gebeurt het wonder. Terwijl Petrus aan het spreken is, komt de Heilige Geest op allen die Petrus' woorden hebben gehoord. Hoe dat merk- en zichtbaar geworden is, blijkt uit vers 45 en 46. Want de gelovige Joden (uit de besnijdenis) die met Petrus zijn meegekomen, 'hoorden hen spreken met vreemde talen en God groot maken'. Ze verbaasden zich enorm over het feit dat de Heilige Geest op de heidenen werd uitgestort. Ze moeten het wel geloven, want ze zien en horen het. Ook Petrus is diep getroffen. Hij twijfelt er niet aan dat deze mensen behoren tot de gemeente die zal zalig worden. Hij zegt daarom: 'kan iemand het water weren (water als teken van de Doop) dat deze niet gedoopt zouden worden welken de Heilige Geest ontvangen hebben gelijk als ook wij?' (vers 47) Hij bedoelt: als God Zijn Evangelie aan hen laat verkondigen en de Heilige Geest schenkt (het gebeuren herinnert sterk aan wat er gebeurde op de eerste pinksterdag en de daar verzamelde Joden) is er dan reden waarom wij hen de Doop zouden ontzeggen? In deze geschiedenis maakt Petrus duidelijk dat de grens tussen Jood en heiden door Jezus Christus is weggenomen. Zo worden Cornelius en de anderen gedoopt door hen die met Petrus zijn meegekomen. 'Hij beval, dat zij zouden gedoopt worden in de Naam des Heeren.' Deze Doop is door de aanwezigheid van afgevaardigden van de gemeente te Joppe echt een zaak van de gemeente. Geen privékwestie tussen Petrus en Cornelius. Het gaat niet om een incident, dit heeft verstrekkende ge-

volgen! Later zal Petrus dat verdedigen (Hand. 11 en 15). Na de doop vragen de aanwezigen of Petrus een paar dagen bij hen wil blijven. Zou het niet zijn om samen de Heere groot te maken en om nog meer van Hem te horen?

TER OVERWEGING

Het is een heerlijke en bemoedigende geschiedenis voor allen die zondagsschool mogen geven. Het laat zien dat door de prediking, ouderen én kinderen de Heilige Geest kunnen ontvangen. In de verkondiging staat de Heere Jezus centraal. Dat zien we bij Petrus en in elke preek in het boek Handelingen. Predikers die vervuld zijn met de Heilige Geest zoals Petrus, zetten de schijnwerper op Hem. Laten we niet wijzer willen zijn dan de Bijbel en ook in onze vertellingen 'niet anders weten dan Jezus Christus en Die gekruisigd' (1 Kor. 2: 2).

Voor de verkondiging daarvan wil Hij mensen gebruiken. Geen engelen, want Cornelius kreeg van de engel de boodschap dat hij moest vragen of Petrus wilde komen.

Het evangelie is voor allen. Jood en heiden mag het horen. We mogen geen voorselectie maken en mensen het Evangelie onthouden. Wie het horen wil, mag komen.

Voor ons lijkt het vreemd, maar voor Petrus en de andere Joden is dit een geweldig grote stap. Tot nu toe was het heil voor Israël. Wilde een heiden daarin delen, dan moest hij tot Israël komen (denk aan Ruth, Naäman). Nu gaat het heil de wereld in, tot voorbij de grenzen van Israël.

Het is bijzonder dat de Heere in deze geschiedenis Zelf (middels de engel en de uitstorting van de Heilige Geest) Petrus en de gemeente dit leren wil. Zo belangrijk is dit dus. De heidenen mogen erbij horen. Zij mogen het Evangelie van vrede horen. Voor hen is het heil, door het geloof in de Heere Jezus en uitgedrukt in de heilige Doop die de afwassing van de zonden verzekert voor een ieder die oprecht gelooft in Jezus Christus.

GELOOFSLEER

Petrus wordt door God bij Cornelius gebracht. Daar mag Petrus de blijde boodschap van het Evangelie brengen. De Dordtse Leerregels schrijven over deze boodschap in hoofdstuk 1, artikel 2: 'maar hierin is de liefde van God geopenbaard, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe' (1 Joh. 4: 9; Joh. 3: 16). Deze boodschap moet verkondigd worden. Het is goed om dat ook tegen de kinderen te zeggen. In de eerste plaats gebeurt dat in de kerk en overal waar (voor de kinderen) uit de Bijbel wordt voorgelezen. Tegelijk ligt er ook een opdracht: iedereen die het Evangelie kent, wordt weer uitgezonden als verkondiger. In de Dordtse

Leerregels staat in hoofdstuk 1 artikel 3 daar het volgende over: 'en opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap, tot wie Hij wil en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en het geloof in Christus, den Gekruisigde. *Want hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt? En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden?* (Rom. 10: 14-15). Zo mag ook bij de kinderen het belang van zending en verkondiging duidelijk gemaakt worden.